

Bijlage: Q&A's contrabande DJI

Contrabande (verboden spullen)

In penitentiaire inrichtingen, justitiële jeugdinrichtingen, forensisch psychiatrische centra en detentiecentra mogen justitiabelen bepaalde voorwerpen niet in hun bezit hebben. Denk aan spullen die in de openbare samenleving ook niet zijn toegestaan: drugs en wapens. Daarnaast zijn er voorwerpen die buiten de inrichting legaal zijn, maar die verboden kunnen zijn als je bent ingesloten, zoals mobiele telefoons en andere gegevensdragers, alcohol en geld. Al deze verboden spullen noemt DJI 'contrabande'.

1.Hoe zit het met de veiligheid?

Veiligheid staat bij DJI voorop. In het belang van justitiabelen, medewerkers en de samenleving wordt contrabande onder geen enkel beding getolereerd. Daarom doen we er alles aan om de invoer van verboden spullen in onze inrichtingen te voorkomen. Verboden voorwerpen binnen de inrichting kunnen leiden tot afpersing, intimidatie en onderlinge agressie. Zowel tussen justitiabelen onderling als tussen justitiabelen en personeel. Het bezit van deze verboden spullen vergroot bovendien het risico dat justitiabelen tijdens hun straf of maatregel doorgaan met crimineel handelen. En het staat een goede re-integratie in de weg.

Verschillende justitiabelen, verschillende maatregelen

Met 'justitiabelen' bedoelen we alle mensen die bij DJI zijn ingesloten of worden behandeld. De verschillende [justitiabelen](#) zijn ingesloten in verschillende soorten inrichtingen. Zo zijn volwassenen gedetineerd in een penitentiaire inrichting (PI) en jongeren in een justitiële jeugdinrichting (JJI). Vreemdelingen die Nederland moeten verlaten verblijven soms in een detentiecentrum. Mensen die van de rechter, naast een straf, een tbs-maatregel hebben gekregen, verblijven in een forensisch psychiatrisch centrum (FPC).

Naast een tbs-maatregel kan de rechter andere gedwongen zorg-maatregelen opleggen. Afhankelijk van de maatregel verblijven deze patiënten in een instelling met een hoog of lager beveiligingsniveau. Lees meer daarover op de [website forensische zorg](#).

Beveiligingsniveau

Welke spullen voor een justitiabele in de inrichting verboden zijn, is afhankelijk van de soort inrichting waar iemand verblijft. Binnen de inrichting kan het beveiligingsniveau variëren. Ook dat kan invloed hebben op welke spullen een justitiabele in zijn bezit mag hebben. De maatregelen die DJI neemt om contrabande in de inrichtingen tegen te gaan kunnen per type inrichting en per beveiligingsniveau verschillen. Zo kunnen justitiabelen in een zeer beperkt beveiligde inrichting (ZBBI) wel een mobiele telefoon bij zich hebben. Justitiabelen met een hoog vluchtrisico, een maatschappelijk risico of bij wie al contrabande is aangetroffen, kunnen juist extra controles krijgen van hun cel of kamer.

2. Wat doet DJI om contrabande in inrichtingen te voorkomen?

DJI neemt verschillende maatregelen om de invoer van verboden spullen tegen te gaan. De maatregelen variëren van controles met technische hulpmiddelen of speurhonden tot inspecties door personeel.

Toegangscontrole

Justitiabelen

Alle justitiabelen die een DJI-inrichting binnenkomen, krijgen een strenge controle. Dat geldt voor de eerste binnenkomst in de inrichting en wanneer een justitiabele na verlof terugkeert

in de inrichting. Alle justitiabelen moeten metaalvrij ('piepvrij') door de detectiepoort bij de ingang. Binnen de inrichting zijn er ook detectiepoorten. Deze worden onder andere gebruikt nadat justitiabelen naar de dagbesteding zijn geweest waar ze met gereedschap hebben gewerkt. DJI onderzoekt momenteel of met andere apparatuur contrabande nog beter te vinden is.

Naast de inzet van detectiepoorten kan een justitiabele gecontroleerd worden aan kleding (fouilleren) en lichaam (visiteren). Dit gebeurt wanneer justitiabelen niet piepvrij door de detectiepoort komen of wanneer het vermoeden bestaat dat zij in het bezit zijn van drugs of andere verboden spullen. In de detentiecentra maakt DJI gebruik van een bodyscan als alternatief voor visiteren.

Bezoek

Bezoekers worden in alle inrichtingen bij binnenkomst gecontroleerd op verboden spullen met de detectiepoort en bagagescan bij de ingang. Beveiligingsmedewerkers kunnen daarnaast als extra controle een handscan gebruiken. Als het nodig is, wordt een bezoeker gefouilleerd en kan er controle met een drugshond plaatsvinden.

Personeel

DJI-personeel moet eveneens 'piepvrij' de inrichting binnenkomen. Zij gaan bij binnenkomst door de detectiepoort bij de ingang. Soms worden steekproeven gehouden en wordt personeel extra gecontroleerd op verboden spullen.

Bagage- en postcontrole

Alle inkomende bagage van justitiabelen, bezoekers en personeelsleden gaat door een röntgenapparaat. Als het nodig is, wordt de bagage nog eens met de hand gecontroleerd. Een bezoeker mag geen bagage, mobiele telefoon of andere elektronische apparatuur of verdovende middelen (drugs) meenemen naar de bezoekszaal. Als bezoekers spullen willen meenemen voor een justitiabele, moeten ze dit vooraf melden. De beveiliging controleert de aangemelde goederen bij binnenkomst. Ook post voor gedetineerden wordt gecontroleerd op verboden voorwerpen.

Controle van ruimtes binnen de inrichting

Het personeel controleert dagelijks alle cellen of kamers van justitiabelen op hygiëne en hang- en sluitwerk. Daarnaast worden regelmatig de inventaris, zoals het matras en de kasten en de persoonlijke eigendommen van de justitiabele gecontroleerd. Deze controles worden niet aangekondigd. Er vinden ook inspecties plaats op de luchtplaatsen en in andere ruimtes waar justitiabelen komen. Als er vermoedens zijn van verboden spullen in de inrichting zet DJI een spitactie in. Daarbij wordt een cel of zelfs een hele afdeling zeer grondig gecontroleerd. Als het nodig is, voert een extern team zo'n spitactie uit.

Bij inspecties kunnen drugshonden en 'mobifinders' ingezet worden. De mobifinder is een apparaat dat actieve mobiele telefoons opspoor. Recent zijn er twee 'telefoonhonden' opgeleid. De honden zijn getraind in het vinden van mobiele telefoons en worden ingezet bij controles in de inrichtingen.

Bezoekersruimten

Tijdens het bezoek in een PI houdt een beveiligingsmedewerker toezicht in de bezoekszaal. De bezoeksalen zijn zo ingericht dat het voor een bezoeker moeilijk is om contrabande aan een justitiabele te overhandigen. Als de beveiligingsmedewerker een vermoeden heeft dat een bezoeker iets heeft gegeven aan de justitiabele kunnen beiden gefouilleerd worden. Na afloop van het bezoek worden justitiabelen steekproefsgewijs gecontroleerd. Daarbij kunnen ook speurhonden ingezet worden.

Op sommige afdelingen, zoals de Terroristenafdeling en de Extreem Beveiligde Inrichting, kan een justitiabele alleen achter een glazen wand via een microfoonverbinding met een bezoeker praten. Een jongere in een JJI kan zijn ouders en broers en zussen zonder toezicht ontvangen op de leefafdeling.

Urinecontrole

Iedere justitiabele krijgt regelmatig een urinecontrole. Dit houdt in dat de justitiabele in het bijzijn van een medewerker in een potje moet plassen. De urine wordt in een laboratorium onderzocht op drugsgebruik. Hoe vaak urinecontroles plaatsvinden, hangt af van verschillende zaken. Een justitiabele bij wie verboden stoffen zijn aangetroffen in de urinecontrole wordt daarna vaker gecontroleerd. Ook vinden er meer urinecontroles plaats op bepaalde afdelingen. Bijvoorbeeld op de afdeling Inrichting Stelselmatige Daders (ISD), omdat een groot deel van de veelplegers verslaafd is.

Drugshonden

DJI zet regelmatig honden in die zijn opgeleid om drugs te ontdekken. Bijvoorbeeld bij de ontvangst van bezoek, bij controle van personeel, bij binnengekomen spullen en bij de inspectie van cellen, kamers en andere ruimten in de inrichting.

Protocollen medicijnen

De medische dienst in de inrichting volgt een protocol om medicijnen te verstrekken aan justitiabelen. Zo voorkomen we dat justitiabelen medicijnen verhandelen of doorgegeven aan andere justitiabelen.

Integriteit

Integriteit is een belangrijk onderdeel bij de werving van nieuw DJI-personeel en is een regelmatig terugkerend onderwerp binnen de organisatie. Nieuwe medewerkers van DJI moeten een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) hebben. Het justitiële verleden van een nieuwe werknemer wordt tot 30 jaar terug onderzocht. Tegen medewerkers die binnen hun functie niet integer handelen treedt DJI disciplinair op.

Behandeling

Beheersing van drugsgebruik kan een onderdeel zijn van het traject- of behandelplan voor jeugdigen en forensische patiënten, bijvoorbeeld met speciale gedragsinterventies.

3. Wat doet DJI als er contrabande wordt gevonden?

Medewerkers nemen de verboden voorwerpen in beslag. Van de inbeslagname maakt de medewerker een rapport op. Afhankelijk van het voorwerp wordt de contrabande teruggegeven (bijvoorbeeld geld aan bezoek) of wordt het opgeslagen om aan de politie te overhandigen voor vernietiging (drugs en wapens). Als er drugs, wapens of mobiele telefoons in beslag zijn genomen, kan de inrichting het Gedetineerden Recherche Informatiepunt (GRIP) van de politie inschakelen voor verder onderzoek.

Sanctie

De inrichting spreekt met de justitiabele over de inbeslagname en legt deze eventueel een sanctie op. Bijvoorbeeld: ontzegging van bezoek, intrekking van verlof, plaatsing in strafcel of in afzondering. Welke sanctie dat is, hangt af van de soort en de hoeveelheid aangetroffen verboden goederen. Ook verschilt de straf per type justitiabele: volwassenen, vreemdelingen, jongeren en forensische patiënten.

Aangifte

De invoer of handel van drugs en wapens is strafbaar. Ontdekking van (een handelshoeveelheid) drugs of een wapen bij een justitiabele of een bezoeker leidt tot

aangifte. Een bezoeker wordt in die gevallen ook de toegang tot de inrichting ontzegd. Zo'n ontzegging krijgt de bezoeker ook voor het binnensmokkelen van een mobiele telefoon.

4. Wat is de regelgeving over contrabande?

Volgens de Penitentiaire beginselenwet, de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen en de Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden kan in de huisregels van de inrichtingen worden bepaald dat sommige voorwerpen binnen de inrichting verboden zijn. De handhaving van de orde of de veiligheid in de inrichting vormt de basis voor die bepalingen.

Iedere inrichting heeft huisregels vastgesteld. Bij binnenkomst ontvangt iedere justitiabele de huisregels, met daarin opgenomen een lijst van spullen die verboden zijn in de inrichting.

5. Is contrabande te voorkomen?

DJI kan ondanks alle inspanningen niet voor 100% voorkomen dat contrabande wordt aangetroffen in inrichtingen. De Inspectie Justitie en Veiligheid en (IJenV) erkent dit in het [onderzoeksrapport](#) 'Binnen de muren niet toegestaan' (maart 2017). Er is de afgelopen jaren veel verbeterd in de controle op en het tegengaan van de invoer van contrabande. Dat blijkt onder andere uit voornoemd rapport en uit de conclusies van de IJenV over [contrabande in FPC's](#) (mei 2017). Het weren van contrabande blijft een continue uitdaging. DJI geeft daaraan onverminderd aandacht.

Verantwoordelijkheid voor eigen gedrag

Onze medewerkers motiveren justitiabelen tot positief gedrag en bereiden hen voor op terugkeer in de samenleving of naar het land van herkomst. Dit doen zij vanuit een persoonsgerichte benadering, waarbij de accenten voor jongeren, volwassenen, vreemdelingen en tbs-gestelden verschillen.

Voorop staat dat de justitiabele verantwoordelijkheid neemt voor het eigen gedrag. Dat is in veel gevallen niet eenvoudig. [Veel justitiabelen zijn verslaafd](#). Een groot deel zit vast voor een misdaad die op de een of andere manier heeft te maken met drugshandel of drugsgebruik. Ook is een behoorlijk aantal justitiabelen licht verstandelijk beperkt. Ze zijn kwetsbaar en eenvoudig te beïnvloeden. En een aantal gedetineerden probeert bewust de criminele activiteiten en contacten tijdens de straf voort te zetten.

Nieuwe technieken

Contrabande wordt steeds kleiner en moeilijker te traceren. Denk aan minitelefoons zonder metalen onderdelen of synthetische drugs. Ook wordt contrabande op steeds creatievere manieren naar binnen gesmokkeld. Daarom experimenteert DJI met nieuwe technieken om contrabande beter te kunnen voorkomen en opsporen.